

ПУБЛІЧНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ У СФЕРІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Вступ. Масштаби сучасного реформування сфери освіти вимагають великих зусиль в галузі впровадження в практику нових елементів її розвитку. Однак ще більших зусиль вимагає забезпечення правомірного використання бюджетних коштів, досягнення принципу ефективності видатків з урахуванням нововведень. У зв'язку з існуванням таких проблем і спірних моментів особливу важливість набуває публічний фінансовий контроль за використанням бюджетних коштів в сфері освіти.

Постановка завдання. Дослідити видатки на повну загальну середню освіту в системі публічних видатків.

Результати. Теоретичними проблемами фінансування публічних видатків в галузевому розрізі займалися Л. Воронова, М. Кучерявенко, Н. Куфакова, Т. Латковська, А. Монаєнко, О. Орлюк, А. Нечай, С. Ніщима, Н. Пришва, М. Піскотін, Л. Савченко, О. Солдатенко, Н. Якимчук.

У Лімської декларації під фінансовим контролем розуміється не самоціль, а невід'ємна частина системи регулювання, метою якої є усунення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів на можливо більш ранній стадії з тим, щоб мати можливість прийняти коректуючі заходи, а в окремих випадках, – притягнути винних до відповідальності, отримати компенсацію за заподіяну шкоду або здійснити заходи щодо запобігання або скорочення таких порушень в майбутньому.

У джерелах фінансового права довгий час не знаходило відображення вичерпне визначення фінансового контролю та його видів.

При цьому в науковій літературі сформувався значна кількість визначень фінансового контролю, а також підходів до розкриття його сутності.

Л.К. Воронова визначає, що фінансовий контроль у сучасних умовах переходу до ринкових відносин скеровано на розвиток суспільного і приватного виробництва, він охоплює виробничу і невиробничу сфери, втілюється завдяки діяльності державних органів і органів місцевого самоврядування. Державний фінансовий контроль є різновидом державного контролю за фінансовою і господарською діяльністю господарюючих суб'єктів. Але фінансовий контроль, на відміну від інших видів контролю за господарською діяльністю, провадиться за тими відносинами, які пов'язані із формуванням (наприклад, за внесками обов'язкових платежів), цільовим розподілом і ефективним використанням фондів коштів [1, с. 81].

В.Г. Мельничук визначає фінансовий контроль як один із видів державного контролю, який здійснюється спеціально створеними для цього державними органами і службами, їх територіальними представництвами, органами державної виконавчої влади, контрольно-ревізійними службами підприємств, установ, організацій, суб'єктами незалежного фінансового контролю від імені державної влади або самостійно, відповідно до їх статусу, функцій та повноважень з метою перевірки законності та ефективності формування, володіння та використання коштів Зведеного бюджету України, інших фінансових ресурсів, державного майна, фінансової діяльності підприємств, установ, організацій незалеж-

но від форми власності та підпорядкування [3, с. 28]. Проте до переліку суб'єктів, що здійснюють фінансовий контроль, не включено органи місцевого самоврядування, які не є органами виконавчої влади.

Сутність фінансового контролю полягає в тому, що суб'єкт управління фінансами здійснює перевірку того, як об'єкт, що управляється (державний орган, місцевий, бюджетна організація, підприємство будь-якої організаційно-правової діяльності і форми власності), дотримується законодавства.

Л.А. Савченко зазначає, що фінансовий контроль органічно пов'язаний із фінансовою діяльністю держави, в процесі якої збираються й витрачаються величезні кошти, що становлять частину національного доходу країни. У всіх фінансово-правових Інститутах є правові норми, які регулюють відносини з приводу обліку, зберігання, використання матеріальних і фінансових ресурсів усіма підприємствами, організаціями й установами державної і муніципальної форм власності, посадовими особами, громадськими організаціями та публічними органами, дозволені державою. Підприємства приватної форми власності сплачують обов'язкові платежі, тому вони також підлягають фінансовому контролю. Окремі громадяни, які мають дохід і подають податкові декларації, також підлягають перевірці органами податкової служби [5, с. 26].

С.Т. Кадькаленко визначає фінансовий контроль як цілеспрямовану діяльність законодавчих і виконавчих органів публічної влади і недержавних організацій, спрямовану на забезпечення законності, фінансової дисципліни і раціональності у ході мобілізації, розподілу і використання коштів централізованих і децентралізованих грошових фондів держави з метою найефективнішого соціально-економічного розвитку усіх суб'єктів фінансових правовідносин». Вважаємо, що у самому визначенні поняття «фінансовий контроль» не потрібно вказувати, що це цілеспрямована діяльність, оскільки далі з тексту видно на

що вона спрямована, тобто конкретизовано її мету [6, с. 89].

А.О. Монаєнко зазначає, що фінансовий контроль – це діяльність державних органів і недержавних організацій, наділених відповідними повноваженнями, що спрямована на забезпечення законності, фінансової дисципліни, раціональності в ході мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів держави [4, с. 26].

Заходи з контролю за економічною обґрунтованістю використання бюджетних коштів набувають особливої актуальності на етапі розробки і прийняття цільових програм у сфері освіти. Дотримання фінансової дисципліни, яке безпосередньо впливає з принципу законності і являє собою дотримання встановлених чинним законодавством норм щодо порядку утворення, розподілу і використання грошових фондів державними органами, посадовими особами та громадянами, особливо важливо в сфері загальної середньої освіти в зв'язку системністю порушень, які мають місце при нецільовому використанні бюджетних коштів.

Контроль за ефективністю використання податкових пільг є необхідним в силу повного звільнення освітніх установ відповідно до Податкового кодексу України від тягара сплати податків через використання нульових податкових ставок.

Дуже важливе значення в силу специфіки освітніх правовідносин, необхідністю реалізації права кожного на якісну, безкоштовну освіту з урахуванням регіональних особливостей населення, яке проживає на певних територіях, мають принципи об'єктивності та відповідальності, які полягають в неупередженості висновків за результатами перевірок, які повинні бути обґрунтовані і підтверджені відповідними матеріалами. Тим більше, як показує практика, значна кількість грошових коштів, що виділяються з бюджетів бюджетної системи, стає предметом нецільового використання та зловживань місцевих органів управління в сфері освіти.

Поняття і структура фінансового контролю, на наш погляд, тісно взаємопов'язані. Так, здійснення фінансового контролю немислиме без об'єкта контролю, тобто того, щодо чого здійснюється контроль, без суб'єкта, тобто тих осіб, які уповноважені здійснювати контроль і зв'язку між об'єктом і суб'єктами контролю, який являє собою сукупність прийомів, способів, засобів впливу суб'єктів на об'єкт.

Фінансовий контроль являє собою частину державного контролю, який в свою чергу має широке поняття, що об'єднує під собою діяльність з боку уповноважених державних органів, спрямовану на забезпечення законності в усіх сферах держави. При цьому коло уповноважених суб'єктів ще ширше і об'єднує під собою органи трьох гілок державної влади. Призначення публічних фінансів виражається в забезпеченні необхідними коштами всіх сфер життєдіяльності держави і суспільства. А, відповідно, контрольні повноваження, що пов'язані із публічними фінансами, має те саме широке коло суб'єктів влади. Головні розпорядники бюджетних коштів можуть бути об'єктами контролю.

Поряд з об'єктами тієї чи іншої державної діяльності в правовій доктрині часто виділяється її предмет. Фінансовий контроль можна характеризувати як контроль за правомірним, законним використанням бюджетних коштів, застосуванням міжбюджетних трансфертів в чіткому, неухильному відповідно до цілей, на підставі яких вони були виділені, дотриманні законності в бюджетно-правових відносинах.

Реалізація відповідних контрольних повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування сприяє належній організації публічного фінансового контролю.

Можна відзначити, що суб'єкти фінансового контролю стали чітко орієнтованими на виконання конкретного державного завдання, відповідно до якого вони були утворені і наділені відповідною компетенцією.

У сучасних реаліях функція фінансового контролю була розподілена між широким колом учасників бюджетно-правових відно-

син, що ускладнює його ефективну реалізацію (Рахункова палата, Міністерство фінансів України, Державна аудиторська служба України). До того ж при значній кількості суб'єктів фінансового контролю важче домогтися дотримання його головного принципу – принципу незалежності контрольних органів в процесі здійснення ними покладених на них завдань.

Саме у виділенні суб'єктів фінансового контролю або державних органів спеціальної фінансово-контрольної компетенції, на наш погляд, полягає суть нормативного реформування фінансового контролю. При цьому ряд окремих повноважень в сфері фінансового контролю як і раніше зберігається за головними розпорядниками бюджетних коштів.

Таким чином, під фінансовим контролем в сфері загальної середньої освіти слід розуміти як діяльність уповноважених чинним законодавством України органів державної влади та місцевого самоврядування щодо проведення контролю дотримання загальноосвітніми навчальними закладами бюджетного законодавства України та інших нормативно-правових актів, що регулюють бюджетні правовідносини, на предмет цільового та ефективного використання виділених з відповідних бюджетів грошових фондів на забезпечення їх функціонування.

Лімска декларація керівних принципів контролю, згідно з якою однією з цілей контролю є виявлення порушень принципів законності, достовірності ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів, дозволила виділити в якості видів фінансового контролю фінансовий аудит. Фінансове законодавство України залишає невизначеність в частині співвідношення аудиту і контролю. Проте, в науковому середовищі склалось кілька підходів до вирішення зазначеної проблеми: аудит – це вид фінансового контролю, аудит більш широке поняття і включає в себе фінансовий контроль. Поряд з виділенням фінансового аудиту як виду фінансового контролю, ще одним дискусійним питанням є визнання в якості такого аудиту ефективності. На нашу думку, ау-

дит ефективності не можна визнавати як вид фінансового аудиту, базуючись на принципах фінансового контролю, він може бути самостійним видом фінансового контролю.

У чинному законодавстві України фінансовий аудит і аудит ефективності не визначені в якості видів фінансового контролю. Відповідно до ст. 4 Закону України «Про Рахункову палату» від 2 липня 2015 року № 576-VIII державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Фінансовий аудит полягає у перевірці, аналізі та оцінці правильності ведення, повноти обліку і достовірності звітності щодо надходжень і витрат бюджету, встановлення фактичного стану справ щодо цільового використання бюджетних коштів, дотримання законодавства при здійсненні операцій з бюджетними коштами.

Аудит ефективності передбачає встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів їх розпорядниками та одержувачами, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень учасниками бюджетного процесу, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Аудит ефективності як контроль за обґрунтованістю прийняття окремих рішень в сфері фінансового забезпечення тих чи інших напрямків державної політики, видається особливо важливим при реформуванні системи загальної середньої освіти в Україні. Однак питання, яке не знаходить свого вирішення на сьогоднішній день, це пошук оптимальних критеріїв, за допомогою яких передбачається оцінювати ефективність. Незважаючи на те, що проведення аудиту ефективності докладно не врегульовано у фінансовому законодавстві, деякі обов'язкові елементи можна підкреслити зі звітів органів фінансового контролю, які

формується за результатами проведення контрольних заходів у сфері освіти.

У Звіті про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», затвердженого рішенням Рахункової палати від 26.11.2019 № 33-1, зазначається, що спрямування у 2018-2019 роках субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам для забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» створило фінансові передумови для виконання заходів Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р (далі – Концепція НУШ), обумовило виділення з місцевих бюджетів коштів на засадах співфінансування на закупівлю дидактичних матеріалів, музичних інструментів, сучасних меблів, комп'ютерного обладнання, мультимедійного контенту, покращило матеріально-технічне забезпечення початкових класів шкіл та якість освіти [2].

Водночас, Міністерство освіти і науки України як головний розпорядник коштів субвенції, обласні державні адміністрації, Київська міська державна адміністрація як відповідальні за розподіл коштів субвенції між місцевими бюджетами та низка департаментів (управлінь, відділів) освіти райдержадміністрацій і виконавчих органів місцевих рад, закладів загальної середньої та педагогічної освіти як розпорядники коштів субвенції за місцевими бюджетами неповною мірою забезпечили ефективне використання цих коштів у 2018 році та протягом 9 місяців 2019 року.

Зазначене насамперед спричинено невідзначенням чіткого та достатнього переліку засобів навчання та обладнання, які мають закуповуватися за кошти субвенції та співфінансування з місцевих бюджетів, а також

черговості використання коштів з метою створення рівних умов навчання для дітей та впровадження в школах нових освітніх програм відповідно до Концепції НУШ.

Як наслідок, розпорошення коштів між заходами без досягнення за кожним із них запланованих цілей; орієнтація розпорядників коштів субвенції за місцевими бюджетами на швидке та повне їх використання без оцінки здобутків; придбання для більшості початкових класів шкіл неякісних та в окремих випадках сумнівних за безпечністю шкільних меблів та дидактичних матеріалів; неможливість організації освітнього простору відповідно до Концепції НУШ; нерівність створених умов для здобуття дітьми освіти, чим порушено право дитини на освіту, що досягається на підставі рівних можливостей, передбачених Конституцією України, Конвенцією ООН про права дитини [2].

МОН не вжито заходів щодо затвердження на виконання вимог Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» (постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 № 237) (далі – Порядок та умови № 237) чіткого та достатнього переліку дидактичних матеріалів, музичних інструментів, сучасних меблів, комп'ютерного обладнання, відповідного мультимедійного контенту для початкових класів, на закупівлю яких мають спрямовуватися кошти субвенції [2].

Затвердження МОН наказом від 13.02.2018 № 137 Примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи (далі – Примірний перелік № 137) свідчить про намагання ухилитися від здійснення належного контролю за дотриманням розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами цільового використання коштів та забезпеченням навчального процесу якісними засобами навчання, що відповідають державним нормам і стандартам.

До Примірного переліку № 137 включено більшість позицій засобів навчання та обладнання Типових переліків навчально-наочних посібників, технічних засобів навчання та обладнання загального призначення для загальноосвітніх навчальних закладів (2-ге видання, доповнене), затверджених наказом МОН від 20.06.2002 № 364. Отже, МОН з метою реалізації Концепції НУШ сформовано перелік засобів навчання, якими загальноосвітні навчальні заклади мали бути оснащені ще до впровадження реформи НУШ [2].

При цьому окремі засоби навчання та обладнання (наприклад, м'які крісла-мішки, абакус, килимки для занять, одномісні парти) включено МОН до Примірного переліку № 137 без належного обґрунтування, оскільки вони задовольняють потреби лише окремих областей, що має негативний вплив на ефективність (результативність) спрямування бюджетних коштів.

Кабінетом Міністрів України та МОН не створено нормативно-правового забезпечення для здійснення контролю за дотриманням співфінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів при закупівлі та доставці товарно-матеріальних цінностей для закладів загальної середньої освіти.

Зокрема, бюджетним законодавством не визначено поняття та конкретних джерел такого співфінансування (власні доходи чи трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам); не врегульовано механізму спрямування субвенції у разі недотримання місцевими органами виконавчої влади/органами місцевого самоврядування умов співфінансування, чим створено підґрунтя для виникнення ризиків фінансової незабезпеченості (нерівності забезпечення) відповідних видатків з місцевих бюджетів [2].

Міністерством охорони здоров'я України з метою гарантування безпечності умов навчання для здоров'я дітей не вжито заходів щодо перегляду (актуалізації) Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів

та організації навчально-виховного процесу (постанова Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63) (далі – ДСанПіН 5.5.2.008-01), Державних санітарних правил і норм безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей (постанова Головного державного санітарного лікаря України від 30.12.1998 № 12), які є застарілими, оскільки містять посилення на нормативно-правові акти, що втратили чинність.

Методичними рекомендаціями щодо організації освітнього простору Нової української школи, затвердженими наказом МОН від 23.03.2018 № 283, передбачено створення в освітньому просторі навчального кабінету вісім осередків (для навчально-пізнавальної діяльності; гри; художньо-творчої діяльності; відпочинку з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям; вчителя; змінні тематичні осередки, в яких розміщуються дошки/фліпчарти/стенди тощо; куточок живої природи; дитяча класна бібліотека), а також використання одномісних столів і стільців, чим забезпечується швидка трансформація для групової роботи.

Водночас ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти», затверджені наказом Мінрегіону від 25.04.2018 № 106, не містять проєктів будівель, які передбачають створення таких осередків з можливістю трансформування меблів [2].

Як наслідок, осередки для навчально-пізнавальної діяльності з відповідними меблями, гри, художньо-творчої діяльності, відпочинку, куточок живої природи, дитяча класна бібліотека, для наповнення яких передбачені кошти субвенції, через відсутність достатніх площ у навчальних класах та переповненість учнями практично не створюються або створюються за межами класу (наприклад, в коридорі). Так, в окремих закладах Києво-Святошинського району Київської області неможливо створити всі зональні осередки у класному приміщенні у зв'язку із переповненістю перших класів: в семи навчальних закладах запрова-

джено навчання у дві зміни – 1 та 3 класи, 1 та 4 або 5 класи в одній класній кімнаті [2].

У результаті використання коштів субвенції покращило матеріально-технічну базу шкіл, а не забезпечило впровадження нового освітнього середовища.

МОН не забезпечено належного обґрунтування та розподілу коштів субвенції між регіонами. Як наслідок, закладеного в держбюджеті обсягу недостатньо для створення в повному обсязі нових умов навчання відповідно до Концепції НУШ.

Складені МОН та подані на розгляд Мініфіну бюджетні запити щодо обсягу субвенції на 2018 і 2019 роки в сумах 1369,1 і 1300,0 млн грн не містять обґрунтувань щодо необхідності передбачення таких видатків. З департаментів (управлінь) освіти і науки обласних, Київської міської держадміністрацій МОН не запитувало інформації щодо потреби у коштах для фінансування НУШ у 2018 та 2019 роках (у тому числі щодо коштів субвенції), а також відомостей для її визначення [2].

Ресурсу, визначеного МОН і закладеного в держбюджет на 2018 рік на придбання шкільних меблів (одномісного столу і стільця), за розрахунками, в сумі 359,5 млн грн, було недостатньо для створення в перший рік впровадження освітньої реформи нових умов навчання відповідно до Концепції НУШ. Такого ресурсу не вистачало навіть для забезпечення сучасними меблями дітей перших класів.

Враховуючи, що на 2019 рік обсяг видатків субвенції з державного бюджету зменшився і, відповідно, частка видатків на придбання сучасних меблів, для створення рівних умов щодо забезпечення всіх учнів новими сучасними меблями (столом і стільцем) необхідно щонайменше 5 років.

На початок 2018/2019 навчального року використано 288,3 млн грн, що становило лише 25,8 відс. перерахованих з держбюджету у січні-серпні 2018 року коштів субвенції. Навіть прийняте Кабінетом Міністрів України розпорядження від 12.12.2018 № 964-р «Про перерозподіл деяких видатків державного

бюджету, передбачених Міністерству освіти і науки на 2018 рік», яким зменшено на користь освітньої субвенції обсяг видатків споживання за субвенцією на НУШ на 228,5 млн грн (17 відс. загального обсягу), не дало можливості забезпечити використання 57,3 млн грн та призвело до повернення цих коштів до державного бюджету як невикористаних. Зазначене спричинено невиконанням плану з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, проведення супервізії [2].

Найбільш поширеним та суттєвим порушенням при використанні коштів (виявлено у 21 з 29 об'єктів контролю) є придбання шкільних меблів (парт та стільців), що не відповідають вимогам ДСТУ ГОСТ 22046:2004 «Меблі для навчальних закладів. Загальні технічні вимоги», ГОСТу 11015-93 «Столи учнівські. Типи і функціональні розміри», ДСанПіН 5.5.2.008-01. Здебільшого йдеться про відсутність регулювання кута нахилу стільниці парт, маркування ростової групи, підставок для приладдя, невідповідність розміру площі робочої поверхні стільниці, ваги, форми, розмірів, місткості, стійкості, вандалостійкості конструкцій столів та стільців встановленим вимогам, що є важливим для збереження здоров'я дитини. Зазначене призвело до завдання збитків на загальну суму 45,3 млн грн через непридатність таких засобів для використання НУШ.

Висновок. Аудит ефективності – це складне поняття, яке включає в себе сукупність контрольних заходів, які здійснюються уповноваженими органами влади щодо підконтрольного об'єкта за певний період

Анотація

У статті автор під фінансовим контролем в сфері загальної середньої освіти пропонує розуміти діяльність уповноважених чинним законодавством України органів державної влади та місцевого самоврядування щодо проведення контролю дотримання загальноосвітніми навчальними закладами бюджетного законодавства України та інших нормативно-правових актів, що регулюють бюджетні правовідносини, на предмет цільового та ефективного використання виділених з відповідних бюджетів грошових фондів на забезпечення їх функціонування.

У статті звертається увагу на те, що дотримання фінансової дисципліни, яке безпосередньо впливає з принципу законності і являє собою дотримання встановлених чинним законодавством норм щодо порядку утворення, розподілу і використання грошових фондів державними

часу, головним завданням якого є аналіз його початкового і кінцевого стану, виявлення динаміки або причин її відсутності. Видатки бюджету, що формуються відповідно до державних потреб, виступають невід'ємною умовою розвитку сфер державної життєдіяльності. Порушення бюджетного законодавства, неправомірне використання бюджетних коштів може стати причиною визнання неефективним того чи іншого напрямку державної політики. Саме тому аудит ефективності немислимий без проведення зовнішнього і внутрішнього фінансового контролю, головним завданням якого є дотримання принципу законності в ході виконання бюджету. Видатки на розвиток освіти з кожним роком зменшуються, але разом з тим зростають нецільове використання бюджетних коштів і зловживання суб'єктів управління в сфері освіти. Фінансовий контроль виступає невід'ємним і необхідним фінансовим інструментом для контролю видатків.

Під фінансовим контролем в сфері загальної середньої освіти запропоновано розуміти діяльність уповноважених чинним законодавством України органів державної влади та місцевого самоврядування щодо проведення контролю дотримання загальноосвітніми навчальними закладами бюджетного законодавства України та інших нормативно-правових актів, що регулюють бюджетні правовідносини, на предмет цільового та ефективного використання виділених з відповідних бюджетів грошових фондів на забезпечення їх функціонування.

органами, посадовими особами та громадянами, особливо важливо в сфері загальної середньої освіти в зв'язку системністю порушень, які мають місце при нецільовому використанні школами бюджетних коштів. У сучасних реаліях функція фінансового контролю була розподілена між широким колом учасників бюджетно-правових відносин, що ускладнює його ефективну реалізацію при здійсненні контрольних заходів загальноосвітніх навчальних закладів (Рахункова палата, Міністерство фінансів України, Державна аудиторська служба України).

Ключові слова: видатки, бюджет, фінансування, освіта, навчальний заклад, бюджетні кошти, кошторис.

Анотація

В статті автор под фінансовим контролем в сфері общего среднего образования предлагает понимать деятельность уполномоченных действующим законодательством Украины органы государственной власти и местного самоуправления о проведении контроля соблюдения общеобразовательными учебными заведениями бюджетного законодательства Украины и других нормативно-правовых актов, регулирующих бюджетные правоотношения на предмет целевого и эффективного использования выделенных из соответствующих бюджетов денежных фондов на обеспечение их функционирования.

В статье обращается внимание на то, что соблюдение финансовой дисциплины, непосредственно вытекает из принципа законности и представляет собой соблюдение установленных действующим законодательством норм относительно порядка образования, распределения и использования денежных фондов государственными органами, должностными лицами и гражданами, особенно важно в сфере общего среднего образования в связи системностью нарушений, которые имеют место при нецелевом использовании школами бюджетных средств. В современных реалиях функция финансового контроля была распределена между широким кругом участников бюджетно-правовых отношений, что затрудняет его эффективную реализацию при осуществлении контрольных мероприятий общеобразовательных учебных заведений (Счетная палата, Министерство финансов Украины, Государственная аудиторская служба Украины).

Ключевые слова: расходы, бюджет, финансирование, образование, учебное заведение, бюджетные средства, смета.

Zinukhova V.M. Public financial control over the use of budget funds in the field of general secondary education

Summary

The author suggests to understand in the article the financial control in the field of general secondary education as a activity of the bodies of state power and local self-government authorized by the current legislation of Ukraine to control the compliance of secondary schools with the budget legislation of Ukraine and other regulations governing budget relations. effective use of funds allocated from the relevant budgets to ensure their functioning.

Observance of financial discipline, which directly follows from the principle of legality and is compliance with current legislation on the formation, distribution and use of funds by government agencies, officials and citizens, is especially important in general secondary education in connection with systemic violations that take place in case of misuse of budget funds by schools. In modern realities, the function of financial control was distributed among a wide range of participants in budgetary and legal relations, which complicates its effective implementation (Accounting Chamber, Ministry of Finance of Ukraine, State Audit Office of Ukraine).

Dispersion of funds between activities without achieving the planned goals for each of them; orientation of subvention fund managers according to local budgets on their quick and full use without assessment of achievements; acquisition of low-quality and in some cases questionable safety of school furniture and didactic materials for most primary school classes; impossibility of organizing educational space; inequality of created conditions for children's education, which violates the child's right to education, which is achieved on the basis of equal opportunities provided by the Constitution of Ukraine.

Budget legislation does not define the concept and specific sources of such co-financing (own revenues or transfers from the state budget to local budgets); the mechanism of directing the subvention in case of non-compliance with the conditions of co-financing by local executive bodies / local self-government bodies is not regulated, which creates a basis for the emergence of risks of financial insecurity (inequality of provision) of relevant expenditures from local budgets.

Key words: expenditures, budget, financing, education, educational institution, budget funds, estimate.

Список використаних джерел:

1. Воронова Л.К. Фінансове право України: Підручник. К.: Прецедент; Моя книга, 2006. 448 с.
2. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» https://gr.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/33-1_2019/Zvit_33-1_2019.pdf
3. Мельничук В. Фінансовий контроль в системі державного управління. // *Банківська справа*. 2002. № 2 (44). С. 26-31.
4. Монаєнко А.О. Правові основи державного фінансового контролю: Навч. посіб. Запоріжжя: КПУ, 2008. 182 с.
5. Савченко Л.А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: Монографія. Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2001. 407 с.
6. Фінансове право : Підручник / (Алісов Є.О., Воронова Л.К., Кадькаленко С.Т. та ін.) / керівник авт. колективу і відп. ред. Л.К. Воронова. Х.: Фірма «Консум», 1998. 496 с.